

ТРГОВИНСКИ ГЛАСНИК

ОРГАН БЕОГРАДСКЕ ТРГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
СЕМ ПОНДЕОНИКА
И ДАНА ПО ПРАЗНИКУ
СТАЈЕ ЗА СРБИЈУ:
ЗА ГОДИНУ ДИН.
ЗА АУСТРО-УГАРСКУ
КРУНА 30
ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ
Ф. 30.
РУКОПИС СЕ НЕ ВРАЂАЈУ
ЈЕДАН БРОЈ 10 ПД.

БРОЈ 120.

БЕОГРАД, ЧЕТВРТАК, 5. ЈУНА 1914. ГОД.

ГОДИНА XXIV.

ТУРСКЕ СМУТЊЕ.

На Балкану се опет свира на узбуна. Глас убојне трубе већ на једном крају пропраћају пушчани пуцњи. Док се на истоку, око Босфора и Дарданела свира на узбуну, на западу у Арбанији бије се крвав бор између домородача дошљака, између народа и најамника. Но за нас као и за цео Балкан, од важности је, да је ова узбуна по својим јавним и тајним мотивима чисто мухамеданска. И у Тракији и у Арбанији поново се буди мухамедански фанатизам са свом својом искључношћу. Тамо на истоку и у Тракији (на европској страни) и у Анадолији (на азијској страни) устали су Турци противу Грка — Мухамеданци на Хришћане — и гоне их са њихових огњишта. Грци су тамо и стаседеоци и елеменат просвећенији, па и богатији, док су Турци носиоци власти, и као такви јачи. За оне из нижих слојева, из простоте, који врше бруталне нападе нема суда; власт их турска толерира, те по томе је турска држава власт саучасник у насиљима која се врше и у Тракији и у Анадолији.

Стога се грчка влада сасвим умесно обраћа на праву адресу, кад чини одговорном турску владу за сва насиља и за бежање Грка у великим масама из турских крајева и у Европи и у Азији.

Другојаче стоје ствари у Арбанији, и ако је и овде исти извор злу; то јест мухамедански фанатизам подстакнут опет турским смутњама. Али у Арбанији догађаји имају чисто политички карактер. Мухамеданска већина новосковане државе арбанашке, очевидно на турски миг, неће да трпи владаоца хришћанина. Справом или не, с разлогом или без разлога, то је друга ствар, тек факт је чист и јасан, да у Арбанији ова опасна криза носи чист карактер отворене буне противу владаоца. Његова престоница Драч, његов двор и он лично, објекат су напада од стране побуњеника. И док тамо у Анадолији и Тракији турски елеменат врши једну пакост према својим ваљаним суграђанима Грцима и турска власт то трпи — дотле је постало прилично очевидно да је и у Арбанији умешан прст турске цариградске власти и њених агената.

Званична Турска је дакле на једној страни пасивни, на другој активни кривац и саучесник у узбуни, која узнемирује цео Балкан и целу Европу. То је значај најновије мухамеданске узбуне, која ствара нове ситуације са недогледним последицама — — ако Турска буде и даље пуштана да изиграва нарушиоца мира и опасног међународног смутњивца.

Но кад се догађаји, који се дешавају и на истоку и на западу, цене даље по своме генеалошком пореклу, онда се нема куд но да се дође до закључка, да је Европа први проузрокован свега овога одржавати од данас до сутра.

А велике силе могу тражити међу собом онога или оне, који су опет понајвише криви за стање створено и на истоку и на западу — и ово што се сад тамо догађа у Турској и у Арбанији — из која потиче ова двострука криза, која прети да поново запали Балкан и да народе и државе, које су

Свима онима, који су стварање арбанашке државе сматрали као једну непромишљену лудост, све ово што се сад тамо догађа може би бити и сатисфакција. Али abstracto. Сатисфакција је једино у стварном успеху. Србија која се раде мира, тера опет под оружје. Сукоб између Грчке и Турске, по непосредном поводу због го-

њења Грка у ствари има свој корен у питању о острвима: Хиосу и Матилени. Кад је стваран мир између савезника и Турске, велике силе изузете су острва у средиземном мору, да онे реше коме ће припадати. И решиле су да

сва та острва, па и Хиос и Матилена, припадну Грчкој. Грчка је та острва, као јача на мору, још у рату освојила и окупирала. Али правно притежање истих зависи од коначног пристанка Турске на новој стању. Турска не само што на то не пристаје, но се отворено противи. Европа, која је уступање ових острва свечано и једногласно изрекла у корист Грчке, стала је на по пута. Она своме решењу није дала потребну санкцију; И сад може доћи и до новог рата,

само за то, да Грчка осваја острва које већ има, и да прибавља право на њих и после одлуке великих сила да острва њој припадну. А то је прави апсурд!

Као што сваки може видети, тај нови скоб потекао би дакле из једног политичког апсурда. Али за то ипак тај апсурд је добио своје озбиљне последице. Турци у жељи да изврше притисак на Грчку да би попустила, пуштају да тurski олош гони и разгони Грчке сународнике и у Тракији и у Анадолији Грци опет јаки у своме двоструком праву на острва а умесно заинтересовани за судбу своје браће и не мисле попуштати, па ма-кар дошло понова и до рата. За-што? На крају крајева зато, што Европа, сложна да се острва у-ступе Грчкој, није вољна или није сложна да се Турска напера да поштује свршене резултате ра-та и одлуку Европе.

Дакле, за нову кризу на Истоку, крива је Европа. Ништа више није она права ни за оно, што се догађа у Арбанији. И тамо је све створила опет воља Европе, и Арбанију, и владаоца јој, и све остало што тамо представља „државу“. Противу те европске творевине, дигао се мухамедански народ и обара је силом оружја.

Ми смо већ имали прилику да видимо прво бежање кнеза арбанашког из Драча. Ко зна где ће он бити, или, ако буде још у Драчу, у каквој ће се незавидној ситуацији налазити, кад ови редови буду на рукама читаоца? Чак и да успе за моменат, сутра опет није кнез известан и сигуран на свом ломљивом престолу. Једном речи, и у Албанији је Европа створила једно стање, које се или сасвим не може држати, или ће се с великом муком и насиљем одржавати од данас до сутра.

Свима је потребан мир. И тај је мир већ плаћен скупом ценом скоро двогодишњег рата. Сме ли се онда допустити да проблематично држање турске владе с једне стране, и с друге фанатизам мухамеданског олоша, па ма он био још толико протежиран турском владом, и даље некажњено држе у трзвици цео свет?! Ако је и од Турака много је!

НАША ГРАНИЦА.

Аустро-Угарска монархија никако не мирује. Она час прети час игра улогу питомог јагњета. Људи, који је познају, кажу да је најопаснија онда, када се издаје за пријатеља. У тој је пози данас. Државници, политичари, дипломате и штампа суседне монархије убише се доказујући како монархија жели добра Србији и како нема задњих намера. И док нам монархија јавно и тајно поручује своју добру намеру — дотле се подмукло, по примеру Јапанаца и Бугара, спрема да нас мучки нападне. Ми, који смо били сретни окусити њену „благодат“, нисмо расположени да јој верујемо — тесмо мало дубље загледали у њене злокобне карте. Те карте казују:

Да у Босни-Херцеговини и Далмацији има нагомилано на 100.000 војника.

Да је од Оршаве до Раче, дуж наше границе, повучен јак војнички и жандармски кордон; да од Земуна до Суботице има свако веће село војске, а нарочито вароши и градови;

Да је Земун појачан коњицом и артиљеријом, што пређе није имао;

Да пруга од Земуна до Новог Сада чувају јача одељења војске;

Да Ботајница, Јићија, Бешна и Крчедин имају по један батаљон војске док до скоро нису имали ни једног војника, јер су то обична села;

Да тунел код Чортановца и железничког моста између Петроварадина и Новог Сада чува војска од најскоријег времена;

Да је свака чета појачана са 50 момака;

Да се у Опову — (Банат) налази пионерски батаљон, који чува и оправља Лауданов бедем преко којег могу прелазити банатске трупе у Срем и кад је поплављен рит;

Да су у Земуну неке школе испражњене и претворене у касарне;

Да су у Панчеву не само школе него и неке биртије испражњене и пратворе у касарне;

Да је и јуче, 1 маја пренела једним бродом и два шлепа пантоне и пантоне за Оршаву.

Да је у Солноку јако одељење војске — читава мала армија;

Да се већ по други пут дуж наше границе Хецендорф — Конрац са целим генералштабом;

Да је пре две недеље био у Купинову — на Сави у Срему у највећем ингогниту-у сам пресјоло-наследник Франа Фердинанд са неколико генерала;

Да је у Галицији мобилисувано јако коњичко одељење, које ће маневрисати према југу.

Да се путни листови војним обавезницима издају само уз кауцију од 2000 круна; и

Да се ни активни ни резервни официри не могу наћи нигде осим најближе околине свога места пребивања.

Све то много казује. Све то много новаца стаје и не ради се бадава. Зидање паралелних колосека од Суботице па на овамо, гвоздених мостова и касарни по забитним местима као у Батајници—није бадава. Па када томе додамо разне повериљиве брошуре и наредбе, које трују народе суседне монархије против Србије и Црне Горе и у којима се службени писац труди да убедљиво докаже оправданост подмуклог напада и изглед на успех — онда отворимо очи и напрегнимо слух, јер је мучки напад Јапанаца против Руса и Бугара против нас дело тог истог нашег лукавог суседа.

Пазимо, да нам он не умеси исто такав колач.

Консул

ДОГАЂАЈИ НА БАЛКАНУ

(Извештај Српског Пресбира)

Преврат у Албанији. — Владине трупе свуда тучене.

Беч 1 јуна

Из Рима јављају, да су, према вестима тамошњих вечерњих листова, владине трупе у Арбанији готово на све стране потучене. И владине трупе и устаници имали су великих губитака, ипак су устаничким губицима већа. Велике губитке причинили су међу устаницима нарочито Шкодини топови.

Искрцана одељења помораца чувају сва посланства и кнезев двор, али нису активно узимали до сада учешћа у догађајима. Устаници имају неколико топова, с којима у међу добро да рукују.

„Ред и мир“ у Тракији.

Цариград, 3. маја.

Цивилни инспектор, који је био послан у Чаталџу телеграфисао је да мир и ред влада у пределима кроз које је прошао.

Турска демантија.

Цариград, 3. јуна.

Пресбиро демантује вест Атинске Агенције, која јавља да је имање енглеског вице конзула у Ајвали опљачкано. Телеграм гувернера гласи, да енглески вице консул и нема никакво имање у Ајвали.

Исто тако неистините су вести да је варош Ајвала била опкољена. Вести из Смирне гласе, да су становници острва Самоса опљачкали зграду управе јавних дугова и да су починили изгребе над Муслиманским становништвом.

Савет Француза Грцима.

Париз, 3. јуна.

Полузванично саопштење Министарства Спољних Послови гласи, да је министарство наредило француском посланству у Атини, да атинској влади препоручи умереност и да је у исто време наређено француском амбасадору у Цариграду, да моли владу да одговори на грчку ноту.

Енглески ратни брод пред Драчом.

Драч, 3. јуна.

Овамо је стигла енглеска адмиралска ратна лађа „Глучестер“.

Немачки ратни брод пред Драчом.

Берлин, 3. јуна

Листови јављају да је мала крстарица „Бретан“, која крстари у Средоземном мору, добила налог да оде у Драч.

Одлагање седница грчке скупштине.

Атина, 3. јуна

С погледом на садању неизвесну ситуацију Скупштина је одложила своје седнице за неколико дана.

Руски убојни брод пред Драчом.

Дештоград, 3. јуна

Руска влада је решила да у Драчу пошаље једну ратну лађу.

Победе над Албанским устаницима?

Беч, 3. јуна

„Албанска Кореспонденција“ јавља, да је Ахмед беј, пошто је потукао устанике заузео Тирану са 1500 људи. Устаници из Долине Шкумбе потучени побегли су на југо-запад од Елбасана.

Борбе око Драча.

Драч, 3. јуна.

Ноћу између 1. и 2. ов. м. устаници су се привукли до предстраже постављених у близини „Порта Романа“, која је удаљена 10 км. од вароши и до моста који је удаљен 3. км. од вароши, па су обе предстраже изненадили и отпарили. Кад су се уста-

ници приближили вароши, дочекани су од арбањашке жандармерије, Миридића и Малисора и повела се очајна борба. Око пет сати изјутра владине трупе, благодарећи артиљерију, успеле су да одбију непријатеља. Борба се затим продолжила са великим жестином на целој линији. Куршуми су падали на више места у варош. Становништво је у паничном страху. Губитци су на обе стране велики. Пуковник Јомсон пао је погођен кушијумом по среду срца. Његов леш однет је истога дана увече у двор кнеза Виљема. Другог увече устаници су били одбијени на целој линији. Њихови губитци су врло велики.

Австро-угарски адмирал наредио је да се искрца на суво једно одељење мрнара за заштиту немачког посланства и куће где држи седнице међународна контролна комисија.

Беч, 3. јуна.

Из Драча јављају радио-телефоном, да је јуче пушкарство и топовска ватра трајала целог дана. Становништво је обузела паника. Многе породице склониле су се у консулате. Долазак, око 10 с. пре подне 1500 Малисора из Љеша, мало је повратио мир. Жандармеријске добровољачке патроле крстаре улицама. У више улица подигнуте су барикаде. Око 11 и по сати ноћу чуло се јако пушкарство, али је артиљерија потпомогнута електричним пројекторима са устро-угарских ратних лађа одмах иктервенисала. Сада се може сматрати да је први покушај, да се изненада заузме Драч пропао. Устаници на броју око 3000 повлаче се у северном и западном правцу.

Цариград, 4. јуна.

Добро извештено дипломатски извори гласе, да је јуче по подне српски оправник послова по налогу своје владе изјавио везиком везиру, да је Србија анимирана пријатељским духом према Порти и пријатељски јој саветује да се престане са гоњењем Грка, јер продужење гоњења може уливати и на српско-турске односе, који

су сада одлични, пошто је Србија вишеструко изјављена у штоме питању.

Одговор велиог везира био је усвојавајући.

Грчко-турски односи.

Цариград, 4. јуна.

Министар унутрашњих дела телеграфисао је, да је уклонио са дужности гувернера Дарданела због немарљивог вршења службе по предмету исељавања Грка и да је исто тако уклонио са дужности подгувернера Ајвала, што је напустио дужност без одобрења.

Инжињер Агроном Так пуштен је у слободу.

Хрватска и Славонија

(Извештај Српског Пресбира)

Мађарска властела противи се давању школског приреза.

Загреб 2. јуна.

Данас је у Хрватском Сабору требало бити треће читање закона ске основе о учитељским платама, али је та основа неочекивано скинута са дневнога реда, и то поводом конференције, коју је српско-хрватска коалиција имала са баном, који је био јуче у Пешти и Бечу.

Бан је известио коалицију, да није добио санкцију закона о општинском прирезу, пошто хрватска властела покушава да спречи то санкционисање, како би избегли плаћање школског приреза, без којега се не може уредити ни покриће учитељских плату. Коалиција је решила, да овој учитељској основи дода још један параграф, којим се поставља јунктум са санкционом законске основе о општинском приезу.

Данас је отпочела дебата о законској основи за чиновничке пензије. Опозиција је говорила против те основе.

РУСИЈА И РУМУНИЈА.

Сазонов у Букурешту.

Букурешт, 3. јуна.

Сазонов је синоћ стигао у Букурешт и ручao је у руском посланству. После ручка био је пријем.

Предвиђам могућност препорођаја. Не одузимам вазм сваку наду; човек никад не треба да држи себе за побеђена. Мислим да би требало да покушате са електрицитетом... Дођите још који пут.

У том тренутку Матеја и Сесилија стојају на степеничном прелому, заузети претресањем важног питања, заједно с Норином, на чијим рукама слатко спаваше дете. Све троје не одлучи ваху се да се одмах узме засебна соба. У том њиховом разговору на степеницима се појавише Констанција и господија Анжелен. Спазивши Матеју у друштву ових двеју девојака, ове две даме се толико изненадише, да се учинише као да га не виде. Али Констанција познаде Норину и у исто време се се се, да се, по поруци њенога мужа, пре десет година, Матеја бринуо о овом девојци. Сва јој се душа узмути, уобразила јој наметаше најружније претпоставке. Зашто је он дошао у ову кућу? Од кога је ово дете, што га та девојка држи на рукама? Она се сети другог детета, у истим пеленама, у њеној се машти та два детета слише уједно. Да ли она сад не види оно исто дете? Сва радост због нада, што јој их даде бабица, би покварена; она отиде бесна, постићена, као оскрнављена, као да јој прети опасност од ка-

квих прљавштина, које је од неког времена председала око себе, не увијајући, шта јој управо нагони ту ледену дрхтавицу.

Матеја, опазивши да ни Сесилија ни Норина не познаде господију Бошен испод њена вела, и даље објашњавајући Норини, како ће се постарати да из Удружења добије за њу колевку, ручље за дете, као хитне потребе, пошто ће она задржати дете код себе и дојити га. Затим ће јој израдити сталну месечну помоћ од тридесет франака, бар за једну годину. То би за сестре била прилична потпора, особито сад, док се сместе у свом стану. А кад он рече, да жели да им помогне прикуповини најпотребнијег намештаја, Норина хтеде да га пољуби.

— То је од чиста срца, — рече она. — Видећи таквог човека, као што сте ви, ја заборављам да на свету има и друкчијих људи... Польбите и њега, мог јадног малишана, да би био срећнији.

Пролазећи улицом Ла-Боси, Матеја узе кола да одведе Сесилију к родитељима, пошто му је то било на путу. Али му она објасни, како пре тога мора обићи сестру.

(Наставиће се)

ПЛОДНОСТ

роман од Емила Золе

115

Она се сад смејаше, она беше срећна, један јој камен беше мање на срцу. Њој се прохте да неизоставно устане, да сиђе с дететом на рукама, да испрати сестру и њихова пријатеља, сијавши до првог спрата.

Већ по сата Констанција и господија Анжелен сејају затворене с бабицом Бурђе: саветовале су се о важној ствари. Констанција се не каза која је, и грађуји улогу услужне пријатељице, која је желела да прати познаницу, нађену у тешким приликама. Али бабица инстинктом свога заната виде у њој будућу клијенткињу, јер је ова радо-знала жена засипаше питањима. Најије

тешка сцена, кад господија Анжелен дојасади бабици својим упорним зехтевима, и бабици би јасно, да је више немогући давати јој лажну наду; она се одлучи да каже господија Анжелен, како налази да је даље лечење бескорисно. Јадна жена обли се сузама, оплакујући своју бесплодност, док Констанција изрази неповерење, тражећи објашњења, уплашена што се може бити бесплодном у њеним годинама. Уместо

одговора на на ова питања, бабица стаде хвалити свој начин лечења, на водени примере, казавши име двеју дама, којима је минула педесета и које су, ипак, затруднеле. Хвала Богу, рече она, у већини случајева лечење је могућно, срећних случајева има у десет — осам, и само у особито ретким компликацијама мора се одустати од лечења. Господија Анжелен се поново заплака, помисливши, да и себе мора убројати у ту несрћну мањину. Узлудно Констанција огледаше да је утеши, сама умирена уверењем, да се деца могу рађати и у педесетој години значи, она има још десет година пред собом, ако зажели да има дете. Она даваше знаке бабици, да поштеди њену пријатељицу, то јест, да је и даље обмањује.

Затим господија Бурђе, кад с

Јунаш је Саизонов у пратњи Браћана, руског посланника и собла посланства описано у Сијају одакле се предвече вратио у Букурешт.

Вечерас Саизонов је на ручку у Министарству Словних Послова а после ручка од лази преко Галца у Русију.

Невоље трговада са жељезницом.

Још један прилог беогримирној неуређености на жељезницама.

Из Чачка смо добили овај телеграм: Седамнаестог маја фабрика шећера имала је мај налог за пошиљку шећера; 26 маја добио је вагон број 1077 и шећер утоварен; ни данас трећег јуна дакле после 8 дана још тај вагон нисам добио. Због тога ни други сад немају шећер. Трпе и трговци и потрошачи, који морају да плаћају шећер много скупље. Кад је сад овако шта ли ће бити за време сезоне. Још надлежнима не помажу. Да ли ће ово помоћи?

Никола Аћимовић

СМОТРА ЛИСТОВА.

У Албанији.

Под тим насловом доносије полуслужбена „Самоуправа“ у своје последњем броју овај уводни чланак;

„Један телеграм Агенције Стефани, које нам је стигао јуче, јесујмиво утврђује, да су све вести бечког Кореспонденцбираа о догађајима у Албанији неверне и тенденциозно изврнуте. По тој вести, на супрот ономе што се тврдило у вестима бечког Кореспонденцбираа, као да се већина устанике разишла кућама и предала пољским пословима, и да се некакве треће војске спремају да пођу противу устаници, — стоји да устаници не попуштају у својим захтевима; да се најло примичу свом снагом Драчу; да су га чак и напали јуче у 4 часа у јутру, и да се један тренутак у тој борби сматрао као критичан, то јест веровало се да ће и Драч пасти у руке устаника; да је погинуо и пуковник Томсон. По том се ратна срећа у неколико изменила у корист опсађених. Трупе са лађа, матрози, бранили су кнежеву палату и куће дипломатских странних сила.“

По ономе, дакле, што ми зnamо као са свим поуздано, ствари у Албанији много озбиљније стоје, него што се то труде да представе вести из аустријског извора. У тренутку када пишемо ове редове, можда се одлучује о судбини ново створене албанске државе и принца Вида. У сваком случају, ствари у Албанији много озбиљније стоје, него што се то уопште мислило.

Занимљива је, и за саму свар врло карактеристична, трудба бечког Кореспонденцбираа, да ублажи ток догађаја у Албанији, и да осталом свету представи те догађаје као нешто без важности и значаја. По нашем најискренијем уверењу, то је рђава служба ствари Албаније. Даје се разумети да у Бечу нису задовољни током албанских догађаја, али се, најмање може, најлика томе незадовољству прикривају истине и са лодушним забаштавањем ствари. На против за Албанију и за Јевропу, много је боље да се зна права истина, и да се, према стварном сазнању, благовремено употребе све потребне мере за стишавање побуне и утврђење законитог поретка у Албанији или за истраживање мера које би поуздано одвеле томе циљу. Прикривањем правога стања ствари на против, поуздано се ради само на упропашћењу Албаније.

Изгледа, према ономе како се данас развијају ствари у Албанији, да је главни извор данашњим трговицама у Албанији у погрешци, које су учениле Силе пријатељски наклоњене стварању аутономне Албаније и спортирањем великих количина оружја и муниције. За време српске окупације у северној Албанији, оружје је углавном покупљено од народа, и свуда је владао примеран ред и мир. По изласку у Срба, у Албанију је убачено са стране много оружја, наравно за друге сврхе, а не ради грађанскога рата. Ствар се, међутим, изврнула против жеље и на мере оних, који су учинили ту погрешку, и та се погрешка данас тешко си јести. Најпре је ту погрешку морала да плати Србија, а сада плаћа сама Албанија.

Не би било ништа претерано рећи да, за Велике Силе, откуцава дванаест час да се одлуче, шта им ће радити са Албанијом. Из извештаја својих представника у јевропској Контролној Комисији, владе свих Сила могу бити потпуно правилно обавештене о правом стању ствари у Албанији. Из тих обавештења лако се може наћи пут којим ваља поћи да би се дошло до жељена циља. Тим путем, на крају крајева, свакојако мора се поћи. Али не треба губити из вида, да одувлачење са потребним мерама наноси огромне штете и народу у Албанији, и њеним суседима, и ствари јевропскога мира. Стим развлачењем, дакле, ваља одлучно и што пре кидати“.

РЕКЛАМА У ТРГОВИНИ.

Бранко Иvezim, Берлин —

(5)

Илустровани инсерат још и јако уочијути није само бесцјело, већ директ и потетно. Фина линија неће школити. Широке масне линије одстраниће пажњу са илустрације.

Копирање туђих слика, ради некакве вејне уштеде, не само што није часно већ је и опасно по успех инсерата. Такође узети исту идеју и са мало измена изнети готово исту слику, још је штетније, тим пре, што се таквог посла неће примити никакав уметник, већ какав назови сликар, чији је рад апсолутно мизеран.

Такве трговце осуђује публика и спонтано их избегава, јер то је проста духовна крађа.

Илустровани инсерат, понављамо, мора бити оригиналан и уметнички израђен. Само тада је од огромног значаја за успех.

Успела илустрација и добро изабрани шлагворт ипак нису довољни за потпун успех. Такође мора још одговарајући текст да буде срећен.

Пре свега текст мора бити кратак, јер читалац не мари много речи. Кратко изложена мисао, тежња трговчева привићиће читаоца да се одважи да је прочита.

Треба рећи читаоцу то што се жели да му се каже, што је могуће јасније. Неразумљиви инсерати су бесцјелни. Новац је тад улудо бачен.

Мора се бити на чисто, чиме се читалац може задобити. Квалитет робе, који се читаоцу треба да допадне, мора нарочито бити истакнут. Према тежњама читаоца, којима је роба најменјена удешаваће се и текст. Тако у листу за раднике истакиће се јевтиноћа, у листу за средњи сталеж доброта и издржљивост, за више кругове елеганција и т. д.

Као што извежбани продавац у једној радњи друкчије поступа са једном простом женом, а друкчије са господињом каквом, тако мора и инсеренту јасно бити коме говори преко огла-

са. Онда ће већ лакше бити и текст сложити.

Ако је слика мала и нежнија, то не сме ни текст велики бити. Илустрација мора владати инсератом, а то је могуће само ако се обрати нарочита пажња на избор слова за текст.

Са илустрованим инсератом сличан је клише инсерат. Овај је изливен и потпуно готов за штампу. Обично се галванским путем умножи колико је примерака потребно. Слагач не може никакве измене да учини. Он узима оглас, као што га је фирма послала.

Добра страна клише огласа је та, нарочито за наше штампарије, што оригиналитет слога и целог инсерата остаје непромењен. Кад се још зна да извесне штампарије располажу малим избором инсератног материјала, онда је клише оглас од велике користи.

Клише инсерат може место обичних слова употребити руком исписани текст. Ако је рукопис још маркантан, оригиналан и лак за читање, то овакви инсерати имају одличан успех. Један пример: Ових дана фирма Јосиф Фридрих оглас на првој страни „Правде“ при дну, испод текста. Добро успео је инсерат, али би му успех био од неочекиве вредности да је цео текст написан оригиналним енергичним рукописом.

Такође слог из слова писаће машине био би јако уочљив.

Може се, разуме се, израдити и илустровани инсерат као клише инсерат.

Нарочита врста инсерата су и тако звани „развијајући“ инсерати. Има робе чија је квалитет вишестран. Једне недеље хвали се та роба с једне стране док се друге недеље указује на другу корисну особину исте робе. У трећој и четвртој недељи мења се инсерат и даље.

Препоручљиво је овакве инсерате изводити по форми сличне, али не и једнаке. Читалац мора видети, да је иста фирма што инсерира, али мора му пасти у очи да нема исти инсерат пред собом, који је већ читao.

Ови инсерати се могу у краћем или дужем међувремену понављати. Избор у томе зависи од робе која се огласује.

Такође има инсерата, које циљају да претходно припреме читаоца, да га задобију за нешто што не тек доћи. Један пример: У понедељак излази у неколико листова један инсерат који се састоји само из празног, белог поља у рамљеног црним, широким линијама. У уторак на белом пољу читају се речи „Пронађена је!“ У сраду већ стоји на истом месту: „Долази!“. У четвртак: „Долази сигурно!“. У петак: „Долази у суботу!“ А у суботу, кад је радо-запознат у читалаца постала већ велика разрешава се загонетка. Инсерат гласи: „Ту је, дошла је чувена машина... итд.“

Нарочито овакви огласи користе у мањим местима. Разуме се мора се пазити добро. Писцу је познат један случај, где је инсерија са своим огласом доживео нешто неочекивано. Он је објављивао у понедељник и среду: „Долази!“ У нетак треба да изађе главни инсерат. Како је запрепашћен био грешни инсерент, кад је у четвртак на истом месту у листу прочитao оглас свога конкурента: „Дошао је, најбољи... и т. д.“ Конкурент је искористио инсерентову непажљивост и небрижљивост.

Инсерент мора, ако жели успеха, да зна разлику чинитељу огласа у дневном листу или каквом часопису или ком стручном листу.

К читаоцима ког стручног листа хоће да говори као и читаоцима дневног листа, вероватно ће постати смешним. Обрнуто пак, ако се употреби исти оглас из стручног листа за дневну штампу, биће вероватно неразумљив. Шира публика не зна стручне термине.

— Наставиће се —

ДНЕВНЕ ВЕСТИ.

СКА ЖАЛОСТ.

Двор
Због смрти кнеза Адолфа Фридриха од Мекленбурга — Стрелица двор ће бити у жалости од 2. до 8. овог месеца.

НОВА БАЧКА.

У Рековцу се по одлуци Комуре оснива кома „Банка Перић и Комп.“ У банди је кнез Филип Перић, трг. народни посланик и председник Трговачког удружења у Рековцу.

ПИТОМЦИ МАЈСТОРИ.

По решењу г. Министра војног, у иностранство ће се послати шест српских ученика војно — занатлија са школе у Крагујевцу, ради усавршавања у разним занатима. Молбе са документима треба слати управи војнотехничког завода до 20. овог месеца.

НАБАВКА СТОКЕ.

Г. Министар народне привреде одредио је управника ратарске школе у Шапцу, да набави у иностранству за 60.000 динара ситне стоке, која ће се раздати народу и привредним установама у старим границама Србије.

ОДЛИКОВАН КАПЕЛНИК.

На предлог г. Министра Војног одликован је орденом Св. Саве четвртог реда г. В. Нигл, војни капелник, који је и хоровој певачкој друштву „Цар Урош“ из Урошевца.

ИЗДАВАЊЕ ИНВАЛИДСКЕ ПОТПОРЕ.

Од 5. овог месеца инвалидска потпопа издавање се на каси главног државног рачуноводства свакога дана од 11 до 12 сати пре подне, а не цело пре подне, као што је досада било.

ПИСАР МИНИСТАРСТВА ПРОСВЕТЕ.

За писара треће класе Министарства Просвете постављен је војвода Јован Бабунски, пређашњи учитељ.

УВАЖЕНА ОСТАВКА.

Г. Ђури Бајаловић, архитекти треће класе Министарства Грађевина, уважена је оставка на државну службу.

ЗА ДАР ЧУТЕНИЦАМА.

Г. Гавра Радошевић, трг. овд. извоео је приложити 20 дин. да за ову суму набавимо ваљаних књига и да их као његов дар разделимо по свршетку овогодишњих испита заслужним ученицима Трговачке школе Београдске Трговачке Омладине.

Хвала дародавцу.

СЛАВА СЕДМОГ ПУКА.

Седми пешадијски пук „Краља Петра Првог“ славиће своју славу 12. јуна ове године као успомену на дан ступања на престо Његовог Величанства Краља Петра Првог 1903. године.

Благодарење и сечење колача биће у кругу касарне у 10 и по сати пре подне.

По извршеном сечењу колача предаће се пуковској застави

милом ћерком Бошку Милетића трг. из Крушевца у недељу 1. јуна у 10 часова пре подне у Крушевачкој цркви
Наша срдачна честитања.

Старим члановима бечке „Зоре“.

Управа бечке „Зоре“ позива старе чланове „Зоре“ да у најкраћем времену пошаљу своје адресе, ради позива за прославу педесетогодишњице, која ће бити 15 и 16. јуна. (Видовдан 1914). Адреса: Verein „Zora“ Wien I. Universität.

Класна Лутрија.

Из наше радње продате су следеће срећке које су I и II дана вучења 6 кл. 45 кола добили и то: Број 2167, дин. 10000. бр. 4832 дин. 5000. бр. 10801 дин. 5000. бр. 4803 дин. 2000. бр. 14714 дин. 2000. бр. 17193 дин. 2000. бр. 25753 дин. 2000. бр. 28686 дин. 2000.

Бројеви добили су згодитак од 1000 динара: 4706, 7170, 7173, 9250, 4902, 12228, 20570, 19786, 24875, 26347, 27401, 29901.

Колаковић и Здравковић
овлашћ. продавци Београд.

На извлачењу срећака VI кл. 45 кола добили су бројеви веће згодите про-дати из радње **Марковића и Лукића:**

Број 10716 динара 15.000
" 2167 " 10.000
" 526 " 10.000
" 10801 " 5.000
" 4832 " 2.000
" 25753 " 2.000
" 28764 " 2.000

Бројеви добили су згодитак од 1000 динара: 4803, 13011, 19385, 21284, 5702, 23996, 23910, 26492, 4902, 19786, 2616, 9250, 9835, 12900, 17289, 18349, 19852, 6598, 8589, као и масу згодитака од 500, 300, 200 и улога. Износећи горњи оглас препоручујемо потрошачима срећака најобилнију и највећу колектуру продаје срећака **Марковића и Лукића.**

Крађа дрва на станицама.

Жале нам се многи дрварски трговци, да им се дрва, при транспортују жељезницом из унутрашњости у Београд, краду на београдској жељезничкој станици. Да ли се та крађа врши на самој београдској станици или дуж пруге, то трговци нису могли утврдити. Главно је, да од тридесет метара дрва, натоварених у отворене вагоне у Турији, стигне у Београд двадесет и два метра! Кад су се трговци због ових учесалих крађа жалили нашим жељезничким шефовима, одговорено им је лаконски, да дрва треба да говаре у пломбирању вагоне и да ће тек онда жељезница носити одговорност! Сасвим као да смо у Турском или у каквој црначкој републици.

Да ли ће ко од надлежних повести рачуна о овим крађама?

Трговина, Привреда, Финансије.

Босанске жељезнице.

Из Беча јављају: Према наређењу заједничког аустро-угарског министра финансија одбијени су сви оферти, што су стigli од разних фирм за грађење пруге Бања Лука—Јајце—Шамац—Добој. Не буду ли нови оферти повољни обеће се пруге радити у сопственој режији. Грађење пруге отпочеће свакако још у току ове године.

Покрет Банкарских чиновника.

Под горњим насловом већ неколико београдских листова прибележили су, да су банкар. чиновници, из Шапца упутили представку госп. Министру народне привреде, тражећи да се донесу закони:

1-о о установи пензионог фонда за све банкар. чиновнике и чиновнике акционар. друштва; и

2-о о томе да сви новчани заводи морају имати стручне директоре (управнике) са потребним школским квалификацијама.

За банкарске чиновнике је врло важан овај други захтев банкар. чиновника из Шапца, који су, истичући питање о директорима новчаних заводова указали прстом на узорке, који изазивају тром и несопствен кредитни саобраћај.

Правилно схваћени интереси наше привреде, финансијске политике и солидног кредита захтевају да се што пре реши питање о директорима новчаних завода овако, како су га банкарски чиновници, из Шапца пројектовали.

Међутим ми овој идеји приписујемо у толико већи значај, што је иста поникла у месту, које и по кредитном и по трговачком саобраћају долази на прво место после Београда.

M. K.

Привилегована Народна Банка

Стање на дан 31. маја 1914.

АКТИВА:

1.) **Мештала готовина:** а) у злату, у касама и код страних кореспондената Дин. 74,249.719— б) у сребру Дин. 7,956.922:23 Дин. 82.206.641:23

2.) **Лисница:** а) у злату Дин. 239.300· б) у сребру 8,846.544·41 Дин. 9,085.844·41.

3.) **Зајмови на државне обvezнице:** а) у злату Дин. 133.678. б) у сребру 1,912.916·40 Дин. 2,046.594·40.

4.) **Зајмови по текућим рачунима:** а) у злату Дин. 3,975.945·95; б) у сребру Дин. 20,214.904·16; Свега Динара 24,190.850·11.

5.) **Државни зајам у сребру на осн. зак. од 15. марта 1908. год.** Динара 48,415.124·02.

6.) **Дуг Минист. финанс. у сребру по рачуну привремен. разм.** Дин. 10,000.000.

7.) **Вредносћ резервног фонда** Динара 484.410·35

8.) **Оставе по текућим рачунима** 47,646.957·52.

9.) **Разни рачуни** Динара —.

Свега Дин. 224,076.422·04

ПАСИВА:

1.) **Улагаћена главница** Д 10,000.000—

2.) **Резервни фонд** Дин. 671.100·06

3.) **Новчанице у текчују:** а) у злату Дин. 4,566.460.— б) у сребру Динара 91,127.060.— Свега Дин. 95.693.520—

4.) **Обавезе по текућим рачунима:** а) у злату Дин. 962.109·31 б) у сребру 20,497.001·64 Свега Дин. 21,459.110·95

5.) **Дејо Министар. финанс. у злату по рач. привремен. разм.** Динара 48,415.124·02

6.) **Остављачи оставе по тек. рачунима** Динара 47,646.957·52

7.) **Разни рачуни** Дин. 190.609·49.

Свега Дин. 224,076.422·04

ПРОЈЕКТ ЗАКОНА

о пошти, телеграфу и телефону.

(14)

5. ванредан улог оних службеника који после навршених 30 година живота постану стални службеници. Ови службеници уплатиће на име ванредног улога по 5% односно 6% своје прве плате за онолико време, колико су преко 30 година старији;

6. ванредни улог оних службеника, који се ожење после навршених 35 го-

дина живота. Ови службеници уплатиће на име овога ванредног улога по 2½% од своје сталне плате, коју буду имали и време своје женидбе, и то за онолико година, колико имају преко 35 година.

Ова обавеза отпада, ако се службеник ожени удовицом, или ћерком умрлог поштанско-телеграфског службеника, која ужива пензију, па би преудајом или удајом престало сасвим даље издавање пензије.

Ванредни улози под бројевима 5 и 6 уплатиће се у 24 подједнаке месечне рате са интересом 6 од сто.

7. улози привременог особља, по одредбама овога закона:

8. потпора државна, која износи четвртину оне суме, колико редовним својим улозима плаћају чланови пензионог фонда (тачка 4. и 7.);

9. административне и дисциплинарне новчане казне оних службеника, који улажу у пензиони фонд;

10. интерес на капитал фонда, као и приход од остале имовине фонда;

11. добровољни прилози појединачна и корпорација; и

12. ванредни улози, који се имају уплатити по чл. 107. овога закона, за које ће Дирекција сваке године уноси-ти у буџет потребну суму.

Члан 107.

Сви улози, које особље има да уплаћује, одбијаје се по платним списковима од плате дотичног особља, сваког месеца, почевши од првог дана постављења.

Улози, које уплаћује држава из својих поштанских прихода, срачунавају се и исплаћавају свакога месеца, сразмерно наплаћеном проценту од особља.

Члан 108.

Улози, који се због пензионисања или смрти службеника нису могли пре наплатити, наплатиће се само из пензије службеника или његове удовице и деце, ако им ова припада. Ове наплате не подлеже плаћању интереса, и морају се извршити најдаље у року од шест година.

Ово дуговање не може ни у ком случају окрњити право на пензију.

Члан 109.

Издаци пензионог фонда подмиријају се из прихода и капитала овога фонда.

Но ако овај фонд не би био у стању, да подмирије све издатке по одредбама овога закона, онда ће се, по одобрењу законодавне власти, недостатак подмиријати из поштански прихода.

Члан 110.

Сваки члан пензионог фонда, који је своје улоге редовно уплаћивао по одредбама овога закона, има право на пензију. Од овога се изузимају они службеници, који по овоме закону још нису задобили или су изгубили право на пензију; или који су пресудом дисциплинарног суда осуђени на губитак службе.

— Наставиће се —

Књижевност.

Изашло је из штампе „Дело“ за месец мај са овим садржајем:

У сусрету, приповетка Момчила Милошевића; Сид, (трагедија у пет чинова, од П. Корнера. У стиховима пре-вео Сима Пандуровић; Једрилице без једрила, драма у четири чина, од Драгослава Ненадића; Кроз живот, приповетка из савременог живота, од Х. (Сршетак) Песме: „Златном веку Грчке“, од П. Ј. Одавића; Из нашега врта, од Ср. М. Јовановића; „Свадбени дани у врту“, од Ср. М. Јовановића.

A.; Још неке примедбе о историји српског покрета 1848 године, од Гиге Гершића; Хегел, од д-ра Бран. Петронијевића. (Сршетак); Из науке о животу, од Н. Дивца; Браћа Карамазови, роман од Ф. Достојевског. Превео Ј. Максимовић.

Руска политика на Истоку и бугарска шизма, од Кнеза Григорија Трубецкој. Уметнички преглед: О консолидовању музичког живота, од К. П. Манојловића. Књижевни преглед.

Krankheit und soziale Lage, herausgegeben von Prof. Dr. M. Mone и Dr. med. G. Tugendreich; J. F. Lehmanns Verlag: Реферат од Dr. Стев. З. Иванића, Белешке: Књижевност; Наука; † Dr. Јован Скерлић

Нашим Г. Г. претплатницима.

Молимо наше претплатнике, ко

сентенар на решење пројекат о прогресивној порези на приходе који је предат финансијском закону за 1914 годину а који је скупштина ће решила. У буџетском пројекту за 1915 годину биће и прогресивнији порез на капитал. Влада ће водити спољну политику исту, коју су водили и прошли кабинети. Задон о трогодишњем року службе у војсци биће лојално и тачко применjen, све док влада не буде у могућности да предложи олакшање војнику терета, после изгласа и примене нових пројекта, која се односе на одбрану и водећи разум о добивеним резултатима, о стеченом искуству и о потребама народне одбране. Министарска изјава потврђује још и потребу изборне реформе.

Министар финансија, после интерpellација, које ће следовати читању министарске изјаве, поднеће Скупштини законски пројекат о емицији зајма од 3 и по од сто.

Париз, 3. јуна. — Министарску изјаву прочитao је у Сенату Министар Правде Бијенвни Мартен а у Скупштини Министар Председник Вивијани.

У Скупштини је Жорес држао оштар говор противу закона о трогодишњем року службе у војсци. Вивијани му је одговорио у смислу министарске изјаве.

Скупштина је усвојила дневни ред који је предложио Бретен а који гласи: Скупштина верујући влади да ће водити политику реформа ослањајући се на републиканску унију и већину искључиво републиканску, одбија сваки други предлог и прелази на дневни ред. Овај прелазак на дневни ред усвојен је од 370 противу 137 гласова.

Скупштина је решила да изабере одбор за проучавање пројекта о зајму, који је поднео Министар Финансија.

Рим, 3. јуна. — Влада је наложила италијанском посланику у Холандији да подносе холандској влади изјаве саучешћа поводом смрти пуковника Томсона.

Хаг, 3. јуна. — Влада је решила да пренесе у Холандију тело пок. пуковника Томсона.

Холандска краљица је примила телеграм кнеза Вида, који јавља о смрти пуковника Томсона.

Париз, 3. јуна. — Законским пројектом о зајму тражи се овлашћење да се имитује рента од 3 и по која је довољна да да 805 милиона, од којих ће се 800 употребити за војску и за марину а 5 милиона утрошиће се на емисију зајма. Поморски војни програм ће коштати 1.800.000.000 динара те ће се онај милион, који је још потребан тражити из јавног кредита. У пројекту се не каже када ће се и на који начин то тражити, али ће то бити вероватно 1915 године.

Букурешт, 3. јуна. — Дефинитивни резултат избора за Сенат, за уставотворну Скупштину гласи; Либерала 81; Конзервативаца 22; Конзерват. демократа 12; Називињака 3.

Страна тржишта

Берлин, 2. јуна (Трговинска агенција)

Производи

Пшеница Мрк 20.80 — 21—

Раж 17.45 — —

Овас	17.70	18.70
Јечам лак	14.50	14.80
" тежак	15.50	16.40
Кукуруз	15.40	15.70
Пасуль	23—	—
Ораси	—	—
Мекиње	11.50	12—

Пшеница за Јули. М. 21.— 21.05

Сеп. 19.62 — 19.65

Раж Јули 17.50 — 17.52

" Сеп. 16.42 — 16.50

Овас Јули 16.75 — —

" Сеп. — — —

Кукуруз Јули 14.50 — —

" Сеп. 14.12 — 14.15

све франко Берлин царина је. Царина

на 100 Крп. плаћа:

Пшеница Мрк. 5.50, овас и раж Мрк. 5.—, јечам за пиво Мрк. 4.—, за храну Мрк. 1.60, кукуруз Мрк. 3.—, пасуль и ораси Мрк. 2.—, мекиње слободне.

Живина. — Јаја

Кокошке старе комад Мрк. 1.80—1.90

I врста 1.80—1.90

II 1.40—1.50

Патке комад Мрк. 1.90—2.20

Гуске — —

Ћурке пар — —

Јаја I кош (60 ком). Мрк. 3.40—3.80

" II 3—3.40

Франко Берлин. Царина се плаћа на живу живину Мрк. 4.— од 10% изузимајући гуске које су ослобођене царине.

Подвоз за ситну живину стаје по Мрк. 0.25 од комада, за гуске и ћурке по Мрк. 0.50 до 0.60 од комада.

Примедба: тражња је била — —

Коже

Јагњеће Ia 90 кила Мрк. 200—220—

јагњеће I a 70 кила Мрк. 190—195—

јагњеће Ia 50 кила Мрк. 150—165—

јареће Мрк. — — — од сто ком.

Овчије 200—210 од сто ком.

Коже не плаћају царину. Подвоз од Београда до Берлина стаје по Марака 6.50 од 1% килограма.

Будимљешћа, 2. јуна.
филијала Српске Банке

Посао у готовој роби: Продато је данас око 15.000 мтц. шенице са 5 фенига скупљом цене. Раж, овас и кукуруз непромењен.

Данас је продато:

Шеница: Д.-Фелдварска: 1.200 мтц.

по К. 28.— Калочка: 600 мтц. по К.

28.80. Румунска: 5.500 мтц. по К. 27.90.

Јечам: 100 мтц. по К. 16.—.

Овас: 150 мтц. 15.30.

Закључак

— у 1 сат после подне —

Пшеница за окт. 1914 г. 13.05 13.06

апр. 1915 13.21—12.22

Раж окт. 1914 9.41—9.42

Зоб окт. 1914 7.85 7.86

Кукуруз јули 1914 7.59—7.60

авг. 1914 7.72—7.73

мај. 1915 7.38—7.39

Домаћа тржишта

СТОКА

Баоград, 4. јуна, (Кланичко друштво)

Свиње 118—120 дин.

Говеда 50—65 дин.

До сад је од контингента извезено

48.600 комада свиња и 3.750 комада

говеда.

У овај мах у кланичним оборима има

5.650 комада свиња.

Берзе

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

од 4. јуна 1914 године

ВАЛУТЕ—НОВАЦ

ЗЛАТНИК ДИН. 20

Златник од 20 дин. највиши
Златник од 20 дин. најнижи
Златник од 20 дин. средњи
сент. п. и. у.

РАЗНЕ МОНЕТЕ

Крупе највиши
Крупе најнижи
Крупе средњи
Крупе за сутра
Крупе злато
Марке немачке
Фунте енглеске
Турске лире
Француске новчанице

ДЕВИЗЕ

ЧЕНОВИ И МЕНИЦЕ

Беч по виђењу
8 дана
Лондон по виђењу
8 дана
Трст 8 дана
Париз по виђењу
Лондон по виђењу
Берлин по виђењу

КУРС

ЗА СРЕБРО

ЗА ЗЛАТО

ПРОД. ПОНУДА ТРАЖЊА ПРОД. ПОНУДА ТРАЖЊА

ПРОД. ПОНУДА	ПРОД. ПОНУДА	ПОНУДА ТРАЖЊА	ПОНУДА ТРАЖЊА
20.78	—	—	—
20.77	—	—	—
20.77	20.79	20.78	—
—	—	—	—
108.15	—	—	—
108.	—	—	—
108.05	108.20	108.10	—
—	—	—	—
108.10	108.15	108.05	—
—	—	—	—
—	—	—	—
103.75	103.80	103.70	—
—	—	—	—
127.45	127.45	127.35	25.15
—	—	—	—

Хартије од вредности

Срп. држ. хартије
утриј. 20% лозови с. ж.
б. ж.
шуван. лоз. лозови с. к.
б. ж.
рента 40% од 1895. с. ж.
б. ж.
фонд. 5% залога у зл.
41/2% зал. 1910 у зл.
фонд 41/2% обл. ком.
заем од 1911. године
монопол. 50% 1902. год.
рента 41/2% 1906 са ж.
б. ж.
1909 са ж.
б. ж.

Акције Новчаних завода у Београду:

Емисионе банке
Прив. Народне банке
Банке:
Београдске банке
Београд. банке Меркур
Прометне банке
Трговачке банке
Грађанске банке
Саобраћајне

КЊИГОВОЋА
вичан простом и двојном књиговодству, добар кореспондент са 10 год. праксом, ступио би за књиговођу у већем новчаном заводу или трговини.

Сада се налази као главни књиговођа у оваш. новчаном заводу. Награда по погодби. Моле се заинтересованi, да се писмено извеле обратити на пострестанте „А. 43“.

983 8—10

Оригинал „Викторија“**Шиваћа Машина**

Одликана на већим светским изложбама, највећим одличјем,

Шију, везу и крпе свршено

Шију напред и назад на кугеллагеру. Продаја за готово и отплату под врло повољ. условима

Ценовник шаљем бесплатно

А. АНТОНОВИЋ БЕОГРАД-ТЕРАЗИЈЕ 32

1061 5—10

Млавска Штедионица, Петровац

ИМОВИНА Рачун Изравнања на дан 31. децембра 1913. ДУГ

Акционари II кола	42401	Главница ;			
Благајна	8552 34	I кола	2000 акција	100000 —	
Менице : у портфелју	259527	II кола	1000 акција	50000 —	150000 —
„депоу за наплату и обезбеђење	161580	Фондови :			
Залоге	33480	сталан рез. фонд I кола	24864 53		
Текући рачуни	38468 33	II	137 10		
разни	22091 45	за покриће евент штета	4678 61		
Непокретно имање	60559 80	за разлику на курсу	4005 —	33685 24	
Вредност рез. фонда	20900 60	Улог на штедњу	298875 70		
Хартије од вредности	29000	Тек. раг. поверилаца	152139 30		
Оставе : просте	12532	Остављачи :			
по тек. рачуну	338 80	остава простих	500 —		
Кауције	500 —	по тек. рачунима	64873 —		
Наплате	64873	Полагачи кауција	24000 —		
Ненаплаћена камата	24000	Пошиљаоци наплате	1568 75		
Намештај и књиге	1393 25	Порез камате улога	2126 99		
Разна актива	31692 95	Обустава	1215 80		
	3320	Дивиденда неподигнута	2224 —		
	3163 35	Преносна камата	1526 40		
	3163 35	Разна пасива	1581 75		
	3163 35	Тантријема	1544 06		
	74 861 09	Добитак за поделу	8000 —		
			743861 09		

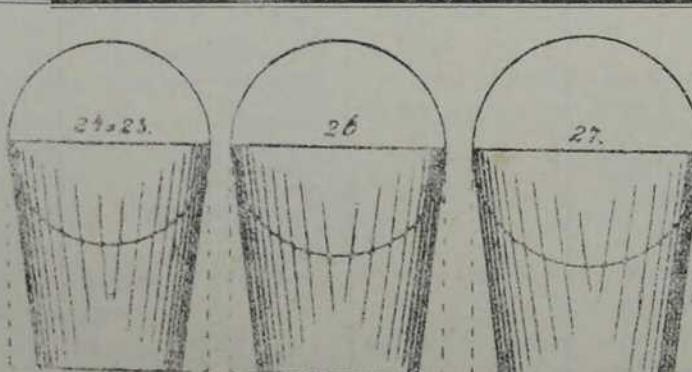
ГУБИТАК Рачун Губитка и Добитка на дан 31. децембра 1913. ДОБИТАК

Порез и прирез	2964 67	Камате :			
Плата и награда	6780	од меница	39352 50		
Трошкови	1267 17	, зајма на залоге	762 75		
Камата на улоге	16273 55	по тек. рачунима	5763 —	45878 22	
по тек. рачунима	10855 10	Разни приходи			
Амортизација	495 59	провизион	569 62		
одис од намешт. и књига	38635 08	кирија непокрет. имања	1750 —		
Дотације :	1233 73	ажија	951 10		
рез. фонду I кола	13710	внредни приход	401 —	3671 72	
" "	1370 83				
Тантријеме :					
10% Управном Одбору	1102 90				
20% Надз.	220 58				
20% Чиновницима	220 58				
Чист добитак	1544 06				
	8000				
	49549 97				

Петровац, 31. децембра 1913. год.
Књиговођа
Драг. Д. Селинкић с. р.
Потпредседник Живота Јовановић с. р.
Председник Упр. Одбора Марко Н. Московљић с. р.
Чланови Управног Одбора:
Вој. Димитријевић с. р., Јов. Томашевић с. р., Миливоје Милосављевић с. р., Милосав Г. Томашевић с. р., Мил. Станојловић с. р., Обрад Милић с. р.
Надзорни Одбор прегледао је „Рачун Изравнања“ и „Рачун Губитка и Добитка“ и упутио са свима главним и споредним књигама и инвентарима, па је нашао да је све тачно и исправно.
Чланови Надзорног Одбора:
Милоје Маринковић с. р., Жив. П. Живковић с. р.

Кочина улица број 34. Бара-ришњица ул. бр. 31
Телефон бр. 559. — 72 13 30

ФАБРИКА ЗА ШУПАЧА
Адреса Ж. Ј. Јилда у Београду

САРГ'ОВ

ЈЕДИНИ ПРАВИ

КАЛОДОНТ

НЕОПХОДНО ПОТРЕБНА

ПАСТА ЗА ЗУБЕ и ВОДИЦА ЗА ЗУБЕ

ПАЗИТЕ ПРИ КУПОВИНИ НА НАШУ ФИРМУ:

F. P. Sarg's Sohn & Co., Wien.

(zum Kalodont — хед Калодонта)

Јер подражавају и то је

121 20—40

Приштинска Задруга пређе Акционарски Фонд „Св. Николе“

ИМОВИНА Рачун Изравнања на дан 31. децембра 1913. год.

I. Благајна	17049 32	I. Главница I кола	
готовина у сребру		1000 акција а 60 дин. потпuno уплаћене	
II. Менице	68415 —	II. Рез. фонд I кола	
у лисници	532 —	по билансу 31. дец. 1912	
III. Зајмови на залоге	620 90	од зајм. а 0-40 по стар. прав.	
IV. Намешт. и канц. прибор	62 10	60% камате на рез. фонд.	
отпис 10%		10% Дотац. од чисте доб	
V. Реорганизација задруге	372 90	III. Узли на штедњу	
		у сребру	
		IV. Неиздата дивид. 1912	
		V. Преносна камата	
		VI. Тантријема	
		Члановима Упр. Одбора	
		Надз. Одбора	
		Чиновницима	
		VII. Чиста добит	
		за поделу акц. I. кола	
			6000 —
			86928 02

ГУБИТАК Рачун Губитка и Добитка на дан 31. децембра 1913. ДОБИТАК

I. Плате, особљу и днев.	1694 98	I. Камата	
чл. Упр. и Надз. Одбора	30 32	од зајм. на: Сенете, мен.	
II. Камата на улоге	1433 80	и залоге	
III. Преносна камата	562 63	II. Провизије	
IV. Трошкови	62 10	III. Разни приход	
огрев, осветл. кирија и др.			
V. Отпис			
намештаја и канц. приб.			
VI. Дотације			
6% рез. фонду I к. (кам.)	338 26		
10% рез. фонду I к. од доб.	692 68	1030 94	
VII. Тантријеме			
Управном Одбору	78 05		
Надзорном Одбору	78 05		
Чиновницима	78 04	234 14	
VIII Чиста добит			
10% на 1000 акц. I. кола	6000 —		
		11323 91	

У Приштини, 31. децембра 1913. год.

Књиговођа

Воја М. Ашанацковић

Потп. Аксентијевић

Благајник

Риста Васић

Председник Упр. Одбора

Чланови Управног Одбора:
Милан Митић, Станко Бркић, Петар Поповић свештеник, Дека Живковић, Риста Аксентијевић
На основи чл. 26 Задругних Правила, Надзорни Одбор прегледао је овај рачун „Извавања“ као и рачун „Губитка и Добитка“, сравнио са свима документима, и уверио се о њиховој тачности што својим потписом утврђује.

Председник Надз. Одбора
Јован Д. Поповић, учитељ
Максим Гапић, Драгутин Дебељковић, Риста Младеновић

1117 2—12

НОВО ОТВОРЕНА ГРАЂЕВИНАРСКО-ДАШЧАРСКА РАДЊА

Ота Лоренца и Комп. у Београду

Милоша Великог 59 (Драгашевићева Башта) — ТЕЛЕФОН 22—40

Препоручује г. г. грађевинарима, столарима и заинтересованој п. публици своје богато снабдевено стовариште

ДРВАРСКА РАДЊА
Миће Петровића и Милисава Николића
— НА САВИ —
 има једну већу партију шлеског угља за инду-
 стриску употребу и продаје исти по врло јев-
 тину цену.
 Потпуно суве ердељске чамовине, штајерска
 боровина и славонске растовине — за столарску
 употребу.
 Дрва за гориво букова и церова прве класе.
 Једну нову моторну тестеру (8 коњских снага
 јачине) за сечење дрва — продаје јевтино и под
 повољним условима.
 1127 1—15

Прометна Банка у БЕОГРАДУ

ПРОДАВАЊЕ на дан 15. јула ове године све залоге
 са протеклим роковима до 1. априла
 о. г. закључно, и то: котирани артије на београд-
 ској берзи, а некотирани путем јавне лицитације,
 која ће се држати у бачним локалима.
 Позивају се купци, да на лицитацију дођу
 означенога дана у 9 часова пре подне.

Залагачи могу регулисати своје залоге најдаље
 до 12. јула ове год. закључно.
 1143 1—3

Соко-Бања

СЕЗОНА ОД 1 МАЈА ДО КРАЈА СЕПТЕМБРА

Купатило Соко-Бања лежи 380 метара над
 морском површином у живописном пределу. Уда-
 лено 30 километра од железничке станице.

Купатило има два басена и осам портулан-
 ских када топле воде. Температура 46,5° С.

Старо купатило „Бањица“ 32°C, чувено са
 својом лековитошћу реконструисано је из основа.
 Подигнута су два басена за мушки и женске,
 као и шест када са осталим одељењима, снабде-
 веним најпотребнијим инсталацијама.

Ова бања успешно лечи: све врсте ревма-
 тизма и болести зглобова и костију, ишијас, не-
 вралгије, шкрофуле, нервне, кожне и све женске
 болести као: (неправилност периода, бело прање,
 изливе ит.д.)

Катаре грла и брохија, кронична запалења
 плућа и трбушне марамице. Болести органа за
 варење ит.д.

Соко-Бања са својом живописном околином,
 подесном климом, одличним шумским ваздухом,
 веома подесно место за слабуњаве, малокрвне и
 реконвалесценте особе.

Станова у друштвеној згради, у гостиони-
 цама и приватних у довољној мери и по умере-
 ној цени.

Соко-Бања има своју музику, ванредан парк,
 пивницу на „Врелу“ (пет минута удаљену од
 купатила).

Језеро са чамцима ит.д. Околина подесна за
 излете.

Пошта, телеграф, телефон, апотека.
 Ближа обавештења даје: Соко-Бањско Хидро-
 тераписко и Електрично Друштво.
 1135 1—3

Добили СМО велики избор

Летних штофаних и сламних ше-
 шира.

Кошуља белих и у ванредним лепим
 бојама.

Сунцобрана црних и у модерним
 бојама.

Под-кошуља, крагнова и манжетни.
 Чепних марама, летних ћебади.

Девојачке спреме, мидера.

За бањску сезону: пешкира, пешти-
 маља и т.д. као и осталих галантери-
 ских артикала.

Помодно-галантеријска трговина
АЋИМОВИЋА и ЦВЕТКОВИЋА

БЕОГРАД КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛ.
 Поручбине извршујемо брзо и тачно.
 1076 5—5

Одликован: Почасном Повељом, Златном Медаљом

Фабрика сирћета и хемикалија

Наума А. Николића

БЕОГРАД, КНЕЗ ДАНИЛОВА 31.

препоручује потрошачима своје четворостру-
 ко **сирћето од 12%** да се што пре снабди-
 зимском улежаном робом.
 1008 8—15

ЧИСТИЈЕ И УКУСНИЈЕ ОД ВИНСКОГ СИРЋЕТА

Улоге на штедњу
ПРИМА
САВСКА БАНКА, БЕОГРАД-САВА
 Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа
 на улоге 6% интереса годишње, по погодби
 и више.
 Нарочито повољни услови за ситне уло-
 ге родитељима који хоће својој деци да осигу-
 рају знатан капитал или мираз.
 1115 4—

**Смедеревска
Виноградарска Задруга**
 Извештава потрошаче природног пића да
 има на продају око 300.000 литара вина из
 бербе 1913. године и 6000 литара љуте ра-
 кије комове, које продаје по веома повољним
 ценама.
 Пробе на захтев шаљу се бесплатно.
 Смедерево, маја 1914. г.
 896 9—10

У ПРАВА

**Лимунова вердени I
СИРУПА** буфиновог за бонбонџије
СИРЂЕТНЕ ЕСЕНЦИЈЕ у балонима од 5, 10, 15 литара.
ПЛАВОГ КАМЕНА Саксонија
НАФТЕ за МОТОРЕ Черна-вода
 добила је и продаје најјевтиније
Колонијална радња
Ст. Ђ. Танасковић и Богдановић
 1094 3—3

ДОБИО САМ ВЕЛИКУ КОЛИЧИНУ
= Тера, Смоле, Карболинеума и Хартије =
 ЗА ПОКРИВАЊЕ КРОВА
 продајем по најјевтинијој цени.
Нафтали М. Леви, Београд
 ТЕЛЕФОН 1509.
 812 14—20

Најбоља подпетица од гуме

ПАЛМА
 Генерални заступник за Краљевину Србију
Никола Фехер и Комп., Београд
 1195 2—10

СТЕЧАЈ
 Општини града Ниша потребан је један мар-
 вени лекар са квалификацијама, које се траже за
 државне марвене лекаре.
 Плата овом лекару одређује се буџетом у суми
 од 2000 (две хиљаде динара) на годину, с правом
 наплате таксе за преглед стоке за клање по закону.

Рок службе одређује се уговором на три го-
 дине, од дана потврде избора, од стране Господина
 Министра Народне Привреде.

Позивају се кандидати, да се обрате суду оп-
 штине града Ниша са потребним документима на-
 даље до 30. јуна 1914. год.

Из канцеларије суда општине града Ниша Бр.
 9807. од 18. априла 1914. г.
 1089 2—3

ПОЗИВ на упис

Управни Одбор Београдског Кредитног
 Завода, на основу чл. 10. друштвених правила,
 пушта на упис 490 (четиристотинедесет) нових
 удеоница од по 600— динара у злату
 номиналне вредности.

Упис нових удеоница извршиће се нај-
 даље до 30. јуна ове год. на благајни Завода,
 Краљев Трг бр. 11 (до Општинског Суда).

Сопственици старих удеоница имају, на
 основу чл. 8. друштвених правила, првенство
 право на упис нових и то по номиналној цени
 од дин. 600— у злату, с тим, да сваке три
 старе удеонице дају право на упис једне нове.

Уплата се полаже уједанпут, при упису.

Сопственици старих удеоница који хоће
 да се користе правом првества уписа нових
 удеоница депоноваће при упису, код Завода
 старе удеонице које ће им се по свршеном
 упису вратити.

У Београду, маја 1914. год.
 У ПРАВА
 Београдског Кредитног Завода

Облица-грела

ЗА СКЕЛЕ И РОГОВЕ

у свима димензијама; **Петава, окрајака,**
дасака чамових од српског и страног дрвета
 — нарочито за столарске радове.

Потпуно суве стране и српске **боровине**
 — фосчи и штафи од 4—8 мет. дужине.

Тврдог дрвета: растовине, брестовине,
 буковине, крушковине, липовине, јаворовине,
 ораовине и т.д. и т.д. — препоручује п. по-
 трошач, ново отворена грађарско-дашчарска
 и дрварска радња

И. С. Стефановић, Мирковић и Комп.

Краља Александра ул. бр. 88. — ТЕЛЕФОН 566
 1116 2—5

ГВОЖЂАРСКОЈ РАДЊИ

Браће Т. Јотића

У НЕГОТИНУ

потребна су 2 спремна помоћника.
 Првенствено имају који су провели
 најмање 3 године у гвожђарској
 радњи.

1092 3—5

“Continental”
 ПИСАЋЕ МАШИНЕ
 XX. ВЕКА
 јесу најбоље и најусавршеније.
 Цене повољне

ГЛАВНО ЗАСТУПНИШТВО ЗА СРБИЈУ
 АГЕНТУРСКО И КОМИСИОНАРСКО ОДЕЉЕЊЕ

Ресавске Банке А. д.

Чика Јубина 11. БЕОГРАД ТЕЛЕФОН 2175.
 1098 6—6

ПРИМАРНИ БРАЋА ЈОТИЋ

Хотел „ВОЈВОДИНА“

на углу Бранкове 35 и Поп-Лукине улице

— ВАРОШ КАПИЈА —

извештава поштовану публику и путнике из
 унутрашњости Велике Србије да је исти рено-
 виран и могу се добити преноћишта са новим
 постељама по дин. 1·50 и 2·— од кревета, Собе
 се састоје већином од једног и два кревета.

Поред тога, има изврсну кујну, у и ван
 хотела, точи **Бајлонов „Првенац“**, ориги-
 нално **критско вино**, као и сва остала при-
 родна пића.

Услуга брза и тачна

1097 3—6

Лагум у камену

велики и сув, веома подесан за царинско сместиште, издајем **одмах** под кирију.

Драг. П. Поробић

шпедитер
Карађорђева 27. Телефон 710.
1140 1—3

Заступништву

Француског Осигуравајућег Друштва „**Унион**“ потребна су одмах два чиновника — млађи и старији — са знањем француског језика.

Плата млађем до 1.500—, старијем до 2.500— динара годишње.

Дирекција за Србију
Кнез Михајла ул. бр. 49
1142 1—3

Трговачки помоћник

бакалско - деликатеске бранже, тражи место. Говори немачки, мађарски и румунски поред српског језика. Ступити може одмах.

Обратити се писмено администрацији овога листа.

1144 1—2

Кореспондент

Интелигентан младић са потпуним знањем српске и немачке кореспонденције, свршени ђак Б. Т. О., са једногодишњом праксом у трг. радњама примио би се за контаристу или томе подобно, као и хонорарних радова. Писмене понуде администрацији овог листа под знаком „Кореспондент“

1141 1—2

ТРГОВИНИ НА ВЕЛИКО

потребна је госпођица са лепим рукописом за књиговодство и остали канцеларијски посао.

Оферте поднети се секретару Београд. Трг. Омладине и навести висину плате.

1146 1—3

Контоарист

који говори и пише хрватски, италијански, немачки и словенски језик тражи место.

Понуде под F. S. 129 слати администрацији овога листа.

1145 1—1

Колонијално-бакалска и деликатесна радња

Јанаћка Т. Мучопулоса у Свилајнцу

добила је два вагона **алеве папrike** праве Воденске и пројаде по најумеренијој ценi.

Франко Београд или Свилајнац. 1147 1—3

Ново за трговце

Најновија мода за хаљине костиме и блузе и украс за исте је:

Крепон, епонж, веза, шарене свиле ришева, дугмад, шнале, чипкане и патист крагне, ит.д.

На захтев шаље мустре на избор.

Цене за трговце нарочите.

трговина

ИСАКА Ј. МЕДИНЕ
Кнез Михајла 8. Тел. 13—20
1128 3—5

Власник: Председник Београдске Трговачке Омладине

МАРКО ВУЛЕТИЋ

Зајмове и финансирања

од 200.000 дин. па на више за индустрију, трговине, руднике, банке ит.д.; на непокретна имања и за зидање.

Зајмове за банке и општине, оснивање акционарских и командараштава. Јаке стране везе — Јефтић новац.

Ближа извештај пошт. фах 281. са марком на одговор! 1126 2—3

ЧИНОВНИК

вичан свима канцелариским пословима нарочито књиговодству и српској кореспонденцији, може добити стално место. Првенство имају они који знају немачки. Ступити може одмах. Само писмене понуде упутити гвожђарској трговини Е. М. Рауман 1123 2—3

Самосталан књиговођа

који је радио у том својству кроз 6 година у једној пивари, вешт у састављању билансије на немачком и српском језику, тражи место; ступити може одмах. Понуде писмене слати администрацији овог листа под „Самосталан“. 1122 2—3

ПРОДАЈЕМ ЈЕВТИНО

једну партију разних **КОЖНИХ НОВЧАНИКА**

С. М. Лазаревић

Београд

Кр. Милана 120 (у дворишту) 1120 2—5

Потребна је

једна покомобила

од 8 до 12 коњских снага. Понуде слати на поштански фах бр. 83. са назначењем јачине, система, где се може видети и последње цене. 1119 2—3

Прашка за буве

Камфора и нафтилина. Запарине у корену и луткама.

Нанејага у оригинал. флашама.

Есенција свих врста. Сиршта најбољег оригинал-енглеског.

НАЈЛЕФТИНИЈЕ

у Дрогерији „ГУСЛАР“

1113 3—20

ПОТРЕБУЈЕМО

продавце срећака

Класне Лутрије за наступајуће 46 коло.

Услови повољни, зарада добра.

Браћа А. Васић

овлашћени продавци срећака Београд Цветни Трг 1108 3—5

Korrespondent

der die deutsche Sprache vollkommen beherrscht ebenso Stenographie und Schreibmaschine zum sofortigen Eintritt gesucht.

Zuckerfabrik, Belgrad 1099 3—3

ПОТРЕБУЈЕМ

шпедитерског по-
моћника који се осе-
ћа да може вршити ца-
ринске експедиције.

Плата годиња до 2000 динара. Ступити може одмах.

Милош М. Бојовић
спедитер — Сmederevo 1023 6—7

БРЕНЕРЕ

и материјал за инсталацију ацетиленског карбидског осветлења има велики избор и продаје по умереној ценi

техничка радња

Јован Савић и Комп.
Београд — Теразије 999 7—10

КАПИСЛЕ

За флаше беле и у боји све величине. **Запушача** од јагњеће све величине како за флаше тако за балоне и бурад. **Флаше — стакла** за коњак, вина, ракије и остало пише у величини од 01, 02, 03, 04, 05, 07 и 1 литара

Продаје по умереној ценi

Колонијална радња

Ђорђа Гавриловића
865 БЕОГРАД 6—10

КЊИГОВОЂА

вичан простом и дуплом књиговодству, ческе, немачке и прилично српске кореспонденције са 8 г. праксом тражи место у макаквом заводу за скромну награду. Референције по руци. Штов. понуде слати под „Чех 29“ у адм. овог листа. 1134 2—3

РЕСАВСКОЈ ЗАДРУЗИ

за кредит и штедњу — Свилајнац потребан је

ликивидатор са стручном спремом. Плата ће се одредити према способности од 1200—1500 дин. год. Пријаве са документима слати до 10 јуна ове год. Ступање на дужност одмах по избору.

1132 2—5 УПРАВА

ПОМОЋНИК МЛАДИ

вичан галантериској и платнарској бранжи, потребан је за Скопље.

Обратити се

Илић и Прекић
Београд 1121 2—3

БАНКАРСКА РАДЊА

ЛЕОНА КАБИЛИЈО

Београд, Кнез Мих. 38. купује акције Извозне Банке I и II коло и плаћа добру цену.

Тако исто купује и продаје акције разних заводова у Краљевини Србији.

Иста радња врши размену сваковрсне монете по дневном курсу.

688 16—20

ПОТРЕБУЈЕМ

старијег стакларског по-
моћника. Ступити може одмах, писмене оферте треба слати на поштански фах број 39.

1085 4—4

ОБЈАВА

Има на продају **бу-
кових дрва** за гориво I класа цепанка од 2000

до 3000 кубних метара јесенас сечена, предаја

на трстеничкој железничкој станици у вагон од данас па до 1 новембра ове године. Обратити се ваља потписатом.

Коста В. Ракић

Јагодина — Трстеник 1050 6—20

ВЕЛИКА РАДИОНИЦА

Бонбона, Ратлука и Колача

Милана Гачића и друга

Крушевача препоручује своје израђенине, нарочито **ратник** који не уступа ни сиријском.

Цене су за сву робу без конкуренције, паковање и пренос до станице бесплатно.

248 31—50

1002 4—5

- УДИЦЕ! -

и прибор за пецање **ри-
бе** у највећем избору

има трговина

Рајића и Вуковића

пређе: А. Решовски

код „ТРУБЕ“

Књаз Михаилова улица бр. 39

943 12—20

УДРУЖЕЊЕ ФАБРИКЕ

Сијалице и електрике А. Д.

Ујешт је Будимпеште

1000 12—20

1000 12—20

1000 12—20

1000 12—20

1000 12—20

1000 12—20

1000 12—20

1000 12—20